

UMUMTA'LIM MAKTABLARI RAHBARLARINING BOSHQARUV KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY BOSHQARUV TEKNOLOGIYALARINING AHAMIYATI

*Sattorova Gulmira Asqarjon qizi,
Toshkent viloyati pedagogik mahorat markazi metodisti
Oriental universiteti mustaqil tadqiqotchisi*

Annotatsiya

Mazkur maqolada umumta'lim maktablari rahbarlarining boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirishda zamonaviy boshqaruv texnologiyalarining ahamiyati tahlil qilinadi. Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar sharoitida maktab rahbarlaridan samarali boshqaruv, strategik rejalashtirish, jamoani boshqarish hamda innovatsion yondashuvlarni joriy etish kabi kompetensiyalar talab etilmoqda. Tadqiqot jarayonida zamonaviy boshqaruv texnologiyalarining maktab faoliyatini samarali tashkil etish, pedagogik jamoa faoliyatini muvofiqlashtirish hamda ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni o'rganildi. Shuningdek, ushbu texnologiyalardan foydalanish maktab rahbarlarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslab berildi.

Kalit so'zlar: *boshqaruv texnologiyalari, ta'lim menejmenti, maktab rahbari, boshqaruv kompetensiyasi, strategik boshqaruv, ta'lim sifati.*

ЗНАЧЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ НАВЫКОВ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ

Аннотация

В данной статье анализируется значение современных управленческих технологий в развитии управленческих навыков руководителей общеобразовательных школ. В условиях реформирования системы образования от руководителей школ требуется владение такими

компетенциями, как эффективное управление, стратегическое планирование, управление педагогическим коллективом и внедрение инновационных подходов. В ходе исследования рассматривается роль современных управленческих технологий в эффективной организации деятельности школы, координации работы педагогического коллектива и повышении качества образования. Также научно обосновывается, что использование данных технологий способствует развитию профессиональных компетенций руководителей школ.

Ключевые слова: *управленческие технологии, образовательный менеджмент, руководитель школы, управленческая компетентность, стратегическое управление, качество образования.*

THE IMPORTANCE OF MODERN MANAGEMENT TECHNOLOGIES IN DEVELOPING THE MANAGEMENT SKILLS OF GENERAL SECONDARY SCHOOL LEADERS

Abstract

This article analyzes the importance of modern management technologies in developing the management skills of general secondary school leaders. In the context of ongoing reforms in the education system, school leaders are required to possess competencies such as effective management, strategic planning, team leadership, and the implementation of innovative approaches. The study examines the role of modern management technologies in organizing school activities effectively, coordinating the work of the teaching staff, and improving the quality of education. It is also scientifically substantiated that the use of these technologies contributes to the development of professional competencies of school leaders.

Keywords: *management technologies, educational management, school leadership, management competence, strategic management, quality of education.*

Kirish

Hozirgi kunda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va uning samaradorligini oshirish masalasi global miqyosda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ta'lim sifatini ta'minlashda ta'lim muassasalarini samarali boshqarish muhim omillardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, umumta'lim maktablari rahbarlarining boshqaruv faoliyati ta'lim jarayonining samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Maktab rahbarlari ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, pedagogik jamoa faoliyatini muvofiqlashtirish hamda ta'lim muassasasining rivojlanish strategiyasini belgilashda muhim rol o'ynaydi.

Zamonaviy ta'lim tizimida maktab rahbarlarining boshqaruv faoliyatiga qo'yiladigan talablar tobora ortib bormoqda. Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar rahbarlardan nafaqat ma'muriy boshqaruvni amalga oshirishni, balki innovatsion yondashuvlarni joriy etish, pedagogik jamoani samarali boshqarish hamda strategik qarorlar qabul qilish ko'nikmalariga ega bo'lishni talab qiladi. Shu sababli maktab rahbarlarining boshqaruv kompetensiyasini rivojlantirish masalasi ta'lim menejmentining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Boshqaruv kompetensiyasi — bu rahbarning tashkilot yoki ta'lim muassasasini samarali boshqarish, strategik maqsadlarni belgilash va amalga oshirish, boshqaruv qarorlarini ilmiy asosda qabul qilish, jamoa faoliyatini muvofiqlashtirish hamda mavjud resurslardan oqilona foydalanish jarayonida namoyon bo'ladigan bilim, ko'nikma, malaka, amaliy tajriba, kommunikativ qobiliyatlar va shaxsiy-kasbiy sifatlarning o'zaro integratsiyalashgan tizimidir. Ushbu kompetensiya rahbarning boshqaruv faoliyatini samarali amalga oshirishida muhim ahamiyatga ega bo'lib, ta'lim muassasasining rivojlanishida asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Ta'lim muassasalarini boshqarish jarayonida zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish rahbarlarning boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Zamonaviy boshqaruv texnologiyalari strategik boshqaruv, taym-menejment, loyiha boshqaruvi, raqamli

boshqaruv tizimlari hamda innovatsion boshqaruv yondashuvlarini o'z ichiga oladi. Ushbu texnologiyalar boshqaruv jarayonini tizimli tashkil etish, pedagogik jamoa faoliyatini samarali muvofiqlashtirish hamda ta'lim sifatini oshirish imkonini beradi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning bir qator metodlaridan foydalanildi. Jumladan, pedagogik kuzatuv, tahlil va sintez, taqqoslash, so'rovnoma hamda statistik tahlil metodlari qo'llanildi. Ushbu metodlar maktab rahbarlarining boshqaruv faoliyatini o'rganish hamda zamonaviy boshqaruv texnologiyalarining ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga ta'sirini aniqlash imkonini berdi.

Tadqiqot umumta'lim maktablari rahbarlarining boshqaruv faoliyatini o'rganish asosida olib borildi. Tadqiqot jarayonida maktab rahbarlarining boshqaruv ko'nikmalari, boshqaruv jarayonini tashkil etish usullari hamda zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish darajasi tahlil qilindi. Shu bilan birga, rahbarlarning strategik rejalashtirish, jamoani boshqarish, qaror qabul qilish va vaqtni boshqarish ko'nikmalariga alohida e'tibor qaratildi.

Tadqiqot doirasida rahbarlarning boshqaruv faoliyatida zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish darajasi ham o'rganildi. Natijalarni tahlil qilish jarayonida zamonaviy boshqaruv texnologiyalarining maktab boshqaruv tizimini takomillashtirishdagi imkoniyatlari aniqlab berildi.

Tadqiqot natijalari

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish maktab rahbarlarining boshqaruv faoliyatini sezilarli darajada samarali tashkil etishga yordam beradi. Xususan, strategik boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish ta'lim muassasalarining rivojlanish strategiyasini belgilash, maqsad va vazifalarni aniq rejalashtirish hamda boshqaruv jarayonini tizimli tashkil etishga imkon yaratadi.

Taym-menejment texnologiyalarini qo'llash rahbarlarga o'z vaqtini samarali taqsimlash, boshqaruv faoliyatida ustuvor vazifalarni belgilash hamda boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, loyiha boshqaruvi texnologiyalaridan foydalanish ta'lim muassasasida turli innovatsion loyihalarni samarali amalga oshirish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanayotgan maktab rahbarlarida quyidagi ijobiy o'zgarishlar kuzatildi:

- boshqaruv jarayonining tizimli tashkil etilishi;
- pedagogik jamoa faoliyatining samarali muvofiqlashtirilishi;
- qaror qabul qilish jarayonining tezlashishi;
- ta'lim sifati ko'rsatkichlarining oshishi.

Shuningdek, raqamli boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish maktab boshqaruv tizimini avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish hamda boshqaruv qarorlarini asosli qabul qilish imkonini beradi.

Muhokama

Zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini ta'lim muassasalarida joriy etish maktab rahbarlarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Bunday texnologiyalar rahbarlarga boshqaruv jarayonini samarali tashkil etish, jamoani boshqarish hamda ta'lim sifatini oshirish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish rahbarlarning professional faoliyatini takomillashtirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, strategik boshqaruv, taym-menejment va loyiha boshqaruvi texnologiyalarini qo'llash rahbarlarning boshqaruv faoliyatini samarali tashkil etish imkonini beradi.

Bundan tashqari, zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini joriy etish pedagogik jamoaning samarali faoliyat yuritishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Chunki bunday texnologiyalar jamoa a'zolari o'rtasida samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish, boshqaruv jarayonida shaffoflikni ta'minlash hamda ta'lim jarayonini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy boshqaruv texnologiyalari umumta'lim maktablari rahbarlarining boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu texnologiyalar rahbarlarga boshqaruv jarayonini samarali tashkil etish, pedagogik jamoa faoliyatini muvofiqlashtirish hamda ta'lim sifatini oshirish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish maktab boshqaruv tizimini takomillashtirish, rahbarlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kelgusida ta'lim muassasalarida zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini keng joriy etish, maktab rahbarlarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan trening va malaka oshirish dasturlarini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
2. Badalova S., Haqberdiev T. Ta'lim menejmentining nazariy asoslari. – Toshkent: Ta'lim nashriyoti, 2022.
3. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. – New York: Teachers College Press, 2016.
4. Hargreaves A., Shirley D. The Global Fourth Way: The Quest for Educational Excellence. – Thousand Oaks: Corwin Press, 2012.
5. Mintzberg H. Managing Education and Leadership. – London: Pearson Education, 2015.
6. Spencer L., McClelland D. Competence at Work: Models for Superior Performance. – New York: Wiley, 1993.
7. Vygotsky L. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press, 1978.

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
9. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi me'yoriy hujjatlari.